

**Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV**

Student: Dominika DÍTĚTOVÁ

Obor: ČJ - RJ

Název práce v českém jazyce:

Koncept obyčejného člověka v prozaické tvorbě Karla Čapka

Název práce v anglickém jazyce:

Analysis of a common person in the prosaic work of Karel Capek

Vedoucí práce: Mgr. Filip Kumberek, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Čapkův koncept tzv. obyčejného člověka/ obyčejného lidství je tématem neobyčejně zajímavým, proto není divu, že si ho Dominika Dítětová zvolal za téma své bakalářské práce. Možná si však přitom neuvědomila, jak je toto téma obtížné. Zasahuje totiž do oblastí filozofie, sociologie, psychologie a dalších společenskovědních oborů - je to tedy téma spíše na disertaci než na bakalářskou práci. Přesto se s ním kolegyně Dítětová poctivě snažila popasovat a to je třeba ocenit.

Množství sekundární literatury, jež bylo o tomto tématu napsáno, jí situaci nijak neulehčilo – spíš naopak. Většina výkladů totiž opakuje několik základních floskulí, odvozených více z Čapkova doslovu než ze samotného textu díla, jenž zdaleka není tak způsobně učesaný, jak se jeví z autorovy vlastní interpretace. Pakliže by výklad románu Obyčejný život měl přinést něco nového, musel by vycházet z autentické četby díla nezatížené apriorními učebnicovými výklady a to je opravdu těžký úkol.

Možná by bylo diplomantce pomohlo, kdyby svůj pohled byla rozšířila na různé podoby konceptu obyčejného člověka a porovnála Obyčejný život např. s kapesními povídkami (ostatně již soudobá kritika konstatovala, že pojetí obyčejného člověka je v obou případech odlišné. Do úvahy by bylo možno vzít také pana Povondru z Války z mloky, což je de facto /anti/hrdina kapesních povídek postavený doprostřed velkých dějin. Zcela jinou variantou obyčejného lidství je pak pro Čapka atypický hrdina První party. Nicméně diplomantka se soustředila pouze na Obyčejný život, jež nadto přečetla v intencích stávající sekundární literatury, vycházela tedy výlučně z Čapkova harmonizujícího /a didaktizujícího/ doslovu; při tomto přístupu se nelze divit, že její výklad nepřináší nic nového.

Jádrem bakalářské práce je ovšem něco jiného: sledování proměn recepce Obyčejného života v čase. I zde měla diplomantka z čeho vycházet; základním zdrojem je tu solidní publikace V. Kudělků Boje o Karla Čapka, jenž shromáždil anotace všech důležitých recenzí a odborných výkladů Čapkových děl. K diplomantčině cti je třeba poznamenat, že se nespolehla na Kudělků, jím zmiňované primární zdroje poctivě přečetla a vesměs i dokázala výstižně shrnout jejich hlavní teze. Zvláště oceňuji části týkající se recepce mezi lety 1945 – 1989, kde se diplomantka nemohla na Kudělkův výklad spolehnout, neboť ten si v době vzniku publikace nemohl dovolit jasně pojmenovat dezinterpretací mechanismy, jichž se vůči komunistickému režimu loajální vypravěči na Čapkově díle (často ve snaze o jeho legitimizaci) dopouštěli. Zde je práce Dítětové

nejpůvodnější. Dokáže jasně odstínit, do jaké míry jednotliví interpreti aktivně prosazovali marxistický výklad jeho díla, často doprovázený zamítavým postojem k němu a kteří z nich naopak v mezích možností usilovali o nalezení nových výkladových klíčů (zcela právem přitom oceňuje originální studii Jiřího Opelíka).

Na bakalářské práci Dominiky Dítětové oceňuji rovněž kultivovaný výkladový styl a pečlivou korekturu odevzdaného textu. Plně ji doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Reakce některých recenzentů naznačují, že umělecká výpověď románu Obyčejný život zdaleka není tak idylicky harmonizující, jak se nás autor snaží v doslovu přesvědčit. Píšete např., že Jan B. Čapek chápal protagonistu Obyčejného života spíše jako antihrdinu, Jan Řezáč hovořil o nejistotě a úzkosti a spojoval Obyčejný život s existencialismem, F. X. Šalda ocenil odvalu, s níž Čapek podniká nemilosrdnou analýzu temných hloubek lidského nitra.

Z těchto podnětů plynou mé otázky:

1. Přijímá protagonista románu všechna svá alternativní já se stejnou ochotou? Ne-li, která z nich má tendenci vytěsnit a proč?
2. Skutečně se mu v prožitém životě vždy podařilo potlačit problematické stránky osobnosti, jak tvrdíte na s.24, nebo je románová skutečnost strukturována složitěji?

V Praze dne 25.8.2022

.....

Podpis